

Stabiel Betrokken ChristenUnie

**Programma gemeenteraadsverkiezingen
ChristenUnie Zaltbommel 2010 - 2014**

INHOUD

1 Inleiding

2 Dienstbare overheid

2.1 Rol van gemeente

2.2 Veiligheid

2.3 Financiën

3 Duurzame leefomgeving

3.1 Ruimtelijke ordening en wonen

3.2 Natuur, milieu en klimaat

3.3 Mobiliteit

3.4 Economie

4 Bloeiende samenleving

4.1 Jeugd, gezin en onderwijs

4.2 Zorg, welzijn en sociale zaken

[Naar boven](#)

1 Inleiding

De ChristenUnie is er voor u! Juist in moeilijke tijden willen wij als christelijk-sociale partij de handen uit de mouwen steken en ons inzetten voor u en voor onze gemeente. Dat doen we vanuit onze persoonlijke betrokkenheid bij onze samenleving en vanuit onze christelijke overtuiging.

De ChristenUnie heeft oog voor mensen, hun welbevinden en hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn eigen lot worden overgelaten. We geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar. We zetten ons daarom in om onmenselijke situaties van verslaving, armoede en eenzaamheid tegen te gaan en te voorkomen. De ChristenUnie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mensen tot hun recht te laten komen. Dat kunnen we niet alleen.

Als inwoners van onze gemeente zijn we geen losse eenheden die met de rug naar elkaar toe staan. We zijn als mensen en samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen. Wij willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschappen waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien. Gezinnen, scholen, kerken, bedrijven^[1] en organisaties van burgers (sportclubs, verenigingen e.d.) vormen de basis van de samenleving. Daarin wil de ChristenUnie investeren.

Religieuze en culturele verschillen kunnen in de praktijk lastig zijn, maar als we elkaar de ruimte geven en elkaar respecteren, dan kan diversiteit de gemeenschap versterken. Wij willen ons inzetten voor de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en voor het bijzonder onderwijs.

Wij willen ons inzetten voor duurzame economische ontwikkeling. Goede zorg voor de schepping en dus voor mens, natuur, landschap en milieu heeft onze grote aandacht en betrokkenheid.

Het is een belangrijke taak van de gemeente om criminaliteit en overlast tegen te gaan. Met elkaar kunnen we iets doen tegen huftegerigheid op straat en vervuiling van onze leefomgeving.

Echter, de overheid heeft niet alles in de hand. De politiek kan niet alles oplossen. We hebben elkaar nodig. Samen kunnen we iets moois van onze gemeente maken. Wij zullen daar van onze kant alles aan doen, daar kunt u van op aan.

Als christenen in de politiek beseffen we ook dat de bloei van onze gemeente afhangt van de zegen van God. We zien uit naar de komende vier jaar en rekenen op uw steun!

[Naar boven](#)

2 Dienstbare overheid

Bij de gemeenteraadsverkiezingen mag u als burger uw lokale vertegenwoordiging kiezen. De kiezers bepalen de samenstelling van de gemeenteraad. Die volksvertegenwoordiging staat aan het hoofd van de gemeente.

Na de verkiezingen gaan de gekozen politici van de verschillende partijen onder leiding van de grootste partij of een informateur onderhandelen over wie met elkaar de coalitie gaan vormen en dus de wethouders gaan leveren.

Het college van burgemeester en wethouders gaat de gemeente besturen. De gemeenteraad stelt daarvoor vooraf de kaders en controleert achteraf.

College en raad hebben dus eigen verantwoordelijkheden, maar zijn samen verantwoordelijk voor het bestuur van onze gemeente. Dat gemeentebestuur moet niet gericht zijn op zichzelf, maar op de samenleving en op het algemeen belang.

De bestuursperiode van 2010 tot 2014 kenmerkt zich net als de afgelopen periode door een groeiende verantwoordelijkheid van gemeenten. De afgelopen jaren zijn allerlei taken gedecentraliseerd (overgedragen van

het Rijk naar de gemeenten), bijvoorbeeld op het gebied van werk, bijstand, inburgering, zorg en welzijn. De gemeente wordt steeds meer gezien als de overheid waar het beleid begint. Een overheid die zelfstandig taken uitvoert. De 'eerste overheid', wordt het ook wel genoemd.

Zaltbommel staat voor de uitdaging deze versterkte positie om te zetten in resultaat. Dat vraagt om visie en bestuurskracht, om een betrouwbare en daadkrachtige overheid.

De gemeente is ook een dienstbare overheid en bondgenoot van de samenleving. Dat betekent niet mensen plat knuffelen of betuttelen. Dat betekent wel zoveel mogelijk verantwoordelijkheden in de samenleving laten of daar terugleggen. Het betekent op z'n minst verantwoordelijkheden delen met partners in de samenleving. De gemeente ondersteunt daarbij, faciliteert en stelt grenzen waar nodig. Op deze manier draagt de overheid bij aan een bloeiende samenleving.

Een dienstbare overheid vraagt om dienstbare raadsleden, wethouders, burgemeester en ambtenaren. De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en zoveel mogelijk via één loket open, transparant, service- en klantgericht handelt. De ChristenUnie staat dicht bij de burger en zet daarom buurten, wijken en kernen centraal. ChristenUnie-politici willen betrouwbaar zijn en open en transparant hun afwegingen maken.

Dienstbaarheid is niet soft en is ook niet alleen maar dienstbaarheid aan burgers (niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'). Het is ook dienstbaarheid aan het algemeen belang en aan de publieke gerechtigheid. Daarin heeft de overheid ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid die haar fundament heeft in het Woord van God.

In de volgende paragrafen willen we u vertellen over hoe we de rol van de gemeente, veiligheid en financiën zien in onze gemeente voor de komende jaren.

2.1 Rol van gemeente

Trends en ontwikkelingen

De positie van de gemeente wordt steeds belangrijker. Het Rijk en de provincies decentraliseren allerlei taken naar het lokale niveau. Die vele en vaak nieuwe taken vragen om een goed toegerust ambtenarenapparaat en een efficiënte uitvoering. Mede daardoor is er ook een tendens naar schaalvergroting. Naast de traditionele herindeling werken ook zelfstandige gemeenten steeds meer samen, in gemeenschappelijke regelingen. In onze regio betreft dit de regio Rivierenland met daarin opgenomen de gemeenschappelijke afvalstoffendienst AVRI. Ook door ontwikkelingen als de veiligheidsregio en de inzet van veel provincies is de druk tot intergemeentelijke samenwerking toegenomen. Verder wordt veel samengewerkt met de buurgemeente Maasdriel. Deze samenwerking zal in de toekomst worden geïntensiveerd waarbij niet alleen beleidstaken aan de orde komen maar ook uitvoeringskwesties.

De gemeente moet kunnen aantonen dat zij in staat is tot effectief en efficiënt handelen. Periodieke bestuurskrachtmetingen en allerlei *bench marks* (onderlinge vergelijkingen tussen gemeenten) krijgen steeds meer voet aan de grond. Daarbij wordt nog wel eens vergeten dat niet alles in cijfers uit te drukken valt.

De visie van de ChristenUnie

Met de decentralisatie komen veel taken terecht op gemeentelijk niveau. Dat past bij visie van de ChristenUnie. De gemeente staat het dichtst bij de burger en voor die zaken die bij uitstek de burger treffen is dit het beste niveau van uitvoering en verantwoording. Het Rijk moet daar ook voldoende middelen voor geven.

De gemeente heeft haar eigen set van taken, waar zij greep op moet kunnen houden. Door schaalvergroting en intergemeentelijke bestuursvormen zien wij vaak de verantwoordelijkheden vertroebelen. Ook herkent de burger zich vaak niet meer in zijn bestuur. De ChristenUnie waardeert de lokale gemeenschappen en hecht aan het eigene van de lokale gemeenschap. Keuzes voor schaalvergroting willen wij voeren gericht op inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid. Een herindeling slechts gemotiveerd door de kwantiteit (bijvoorbeeld het aantal inwoners) verdient niet onze steun.

Deze lijn doortrekkend binnen de gemeente wil de ChristenUnie ook serieus kijken naar mogelijkheden om wijken, buurten en dorpen meer eigen verantwoordelijkheden te geven, zo mogelijk ook met eigen budgetten. Inzet van deze budgetten zal echter altijd onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders moeten blijven plaatsvinden.

Tegelijkertijd zoekt de ChristenUnie altijd de constructieve samenwerking met omliggende gemeenten, de regio en de provincie.

Binnen de lokale overheid zien wij een wijzigende rol van de burgemeester, als zelfstandig bestuursorgaan. De bevoegdheden zijn groot en door de tijd heen verruimd. Zo is de burgemeester lid van het regionaal College, lokale driehoek (politie) en veiligheidsregio. Ook kan hij tijdelijke huisverboden en gedwongen opvoedingsondersteuning opleggen. Verantwoordelijkheid vraagt verantwoording afleggen aan een democratisch gelegitimeerd orgaan. Hier ontbreekt het te vaak aan. De ChristenUnie wil dit dan ook veranderen.

Concrete uitwerking

- De gemeente dient eenmaal in elke bestuursperiode een objectieve meting van haar bestuurskracht te laten uitvoeren. Van te voren dienen heldere criteria te worden geformuleerd op basis waarvan de bestuurskracht zal worden gemeten. Met name de relatie burger-gemeente zal in de bestuurskrachtmeting een nadrukkelijke rol moeten krijgen.
- Samenwerking met de buurgemeenten dient te worden versterkt. De ChristenUnie is geen voorstander van een nieuwe herindeling in de Bommelerwaard.
- De samenwerking binnen de regio Rivierenland dient te worden voortgezet. Wel vindt de CU dat de structuur van de regio volledig dient te worden herzien. Regionale samenwerking betreft uitsluitend verlengd lokaal bestuur. In die structuur past geen Algemeen Bestuur waarin raadsleden zijn vertegenwoordigd. Verantwoordelijkheid over het gevoerde beleid binnen de regio dient binnen de respectieve gemeenteraden te worden afgelegd.
- Wij willen helderheid bieden aan de burger. Hoe staat het met het vereenvoudigen van processen en met dereguleren? Wij kunnen zichtbaar maken wat de burger van ons kan verwachten met servicenormen en een burgerhandvest. Wij opteren voor een gemeentelijke organisatie, gemaakt voor de burger / ondernemer en ingericht vanuit de 'één loket'-gedachte.
- Verdergaande deregulering dient te worden bevorderd. Een werkgroep met burgers, bedrijven en raadsleden gaat dit proces verder inhoud geven. Daarbij zullen de kosten en baten van het openbaar bestuur nadrukkelijk moeten worden afgewogen.
- Het college van burgemeester en wethouders dient de dorps-/wijkbezoeken voort te zetten.
- Wij willen een duidelijke samenwerking tussen raad en College. Samenwerken vraagt helder inzicht in de eigen rollen en de bereidheid de ander de ruimte te geven. De raad kan zich versterken in haar kaderstellende rol (startnoties maken), volksvertegenwoordigende rol (de wijkschouw, vergadervormen die aansluiten bij de burgers e.d.) en controlerende rol. De gemeenteraad dient in dat verband haar volksvertegenwoordigende op een meer zelfstandige manier in te vullen. Wel zullen activiteiten in goed overleg met het college moeten worden ingevuld teneinde een adequate afstemming van werkzaamheden te garanderen. Raadsbijeenkomsten zullen in dat verband dichter bij de burgers moeten plaatsvinden, bijvoorbeeld in dorpshuizen, waarbij er meer gespreksmogelijkheden moeten worden gecreëerd tussen raadsleden en burgers.
- De ChristenUnie is geen voorstander van wijk-/dorpsraden omdat wij uitgaan van de kracht van de bestaande verenigingen. Wel willen wij initiatieven ondersteunen van bestaande groeperingen die de leefbaarheid in de wijken en dorpen bevorderen. We denken dan aan wijkverenigingen, oranjeverenigingen, ijsclubs, etc.
- De ChristenUnie staat een sobere overheid voor die ruimte geeft aan het particuliere initiatief.

2.2 Veiligheid

Trends en ontwikkelingen

Integraal veiligheidsbeleid krijgt steeds meer aandacht. Denk aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen, de Handreiking Veilig Uitgaan, het Keurmerk Veilig Ondernemen, de Veiligheid-effectrapportage en BIBOB (=antecedentenonderzoek in het kader van vergunningverlening), maar ook de aansluiting bij de veiligheidsregio's is een goed voorbeeld.

In toenemende mate staat het gedoogbeleid met betrekking tot coffeeshops onder druk. Steeds duidelijker wordt de enorme betrokkenheid van de criminele sector bij de drugshandel. En ook de criminele overlast van die drugshandel. Daardoor ontwikkelen zich twee stromingen. De ene stroming is voor sluiting van de coffeeshops. De andere stroming wil de coffeeshops legaal bevoorraden door bijvoorbeeld een gemeentelijke wietplantage. De ChristenUnie maakt hier een duidelijke keuze in: niet toestaan.

Het beleid van de politie is steeds meer afgestemd op kengetallen en landelijk en lokaal aangedragen aandachtspunten. Een onrustige wijk krijgt daardoor extra aandacht, maar zodra de onrust weg is, is ook de extra

aandacht weg. Structurele aandacht voor zo'n wijk en preventieve aanpak van de problemen moet dan vanuit de gemeente komen.

De inzet van particuliere beveiligingsbedrijven neemt toe. Er is de neiging om deze bedrijven ook in te zetten in probleemwijken. Vooral als er een capaciteits- of prioriteitsprobleem bij de politie is.

Veiligheid is subjectief. Toch verschijnen er steeds vaker veiligheidsmonitors met kengetallen. Deze gegevens zijn goed bruikbaar maar wel een valkuil voor lokaal ad hoc beleid. Ad hoc beleid moet worden ingezet voor incidenten, het langere termijn beleid moet incidenten voorkomen.

Burgernet, een samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie, is een nieuw initiatief om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen..

De visie van de ChristenUnie

De overheid is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Maar ook burgers, zowel individueel als collectief, hebben hierin een rol. Overheid en burgers werken samen aan een veilige en leefbare samenleving, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden.

De overheid staat voor een duidelijke handhaving van normen en waarden. Vertegenwoordigers van de lokale driehoek (burgemeester, politie en justitie) hebben daarin elk hun eigen taak en zorgen voor een nauwe, efficiënte en doeltreffende samenwerking.

Ook het voorkómen van normoverschrijdend gedrag is belangrijk. Handhaving en preventie dienen in evenwicht te zijn. Partners in preventie zijn onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs en gezondheidszorg. Samenwerking tussen al deze partijen is van belang, maar mag niet uitmonden in overleg zonder resultaten. De gemeente kan hierin een (pro-)actieve en regisserende rol vervullen. Integrale aanpak van het veiligheidsbeleid is daarom noodzakelijk. De gemeenteraad kan daarvoor de gewenste kaders vaststellen.

Burgers zijn actief betrokken bij veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Burgers zijn de oren en ogen van de politie. Overlastgevend en crimineel gedrag moeten daarom blijvend gemeld worden bij de politie. Burgers spreken hun medeburgers aan op ongewenst en asociaal gedrag waarbij hun eigen veiligheid natuurlijk niet uit het oog mag worden verloren. Burgers hebben respect voor hun medeburger, andermans eigendommen en de leefomgeving. De gemeente kan de inzet van de burgers versterken door een BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) in te zetten. Deze is het aanspreekpunt voor de burgers en zo een verlengstuk van de politie. Hij/Zij kan de politie ontlasten bij parkeer- en verkeersovertredingen. Een belangrijk aandachtspunt is een adequate reactie door politie als een burger een melding doet. Burgers moeten zich serieus genomen voelen door de politie zodat zij zaken blijven melden.

Aanpak van probleemjongeren: hard als het moet, zacht als het kan.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Gedogen is geen oplossing, het creëert alleen maar weer nieuwe problemen. De overheid stelt duidelijk wat wel en niet mag en heeft oog voor onderliggende problemen.

Concrete uitwerking

- Het wijkbureau in de Vergt dient te worden gehandhaafd. Het functioneren moet zo spoedig mogelijk worden geëvalueerd om te bezien of een dergelijke voorziening ook op andere locaties en in de kleine kernen kan worden ingevoerd. Dit vanuit de gedachte dat de overheid zichtbaar moet zijn in de eigen leefomgeving.
- De politie dient beter zichtbaar op straat aanwezig te zijn waardoor ze ook beter aanspreekbaar is. De politie dient samen met de betreffende gemeentelijke dorpscoördinator periodiek spreekuur te houden teneinde signalen binnen een gemeenschap goed op te kunnen pikken.
- De brandweerorganisatie dient gebaseerd te blijven op de inzet van vrijwilligers. Regionalisering van de brandweer mag nooit leiden tot een te grote afstand tussen de top en de brandweerblieden. De kosten van het staffbureau mogen niet verder oplopen. De bestaande brandweerkazernes dienen gehandhaafd te blijven.
- Gebruik van drugs en alcohol in het openbaar dient te worden tegengegaan. Actieve voorlichting via scholen moet door de gemeente worden bevorderd. Van de scholen zelf mag op dit vlak ook het nodige worden verwacht.

- Drankketen worden niet geaccepteerd.
- Het moet eenvoudig worden gemaakt om aangifte te doen, zo mogelijk via internet.
- Er moet alles aan gedaan worden om kosten van vandalisme op de daders te verhalen. Vervuiling van de openbare ruimte en overig hufferig gedrag dient maximaal te worden bestreden. Communicatie richting de bevolking is daarbij onontbeerlijk.
- Vestiging van gokhallen, bordelen en coffeeshops is niet acceptabel.
- De “agent in de klas” moet worden gestimuleerd. Het is belangrijk dat jongeren hun wijkagent op een goede manier leren kennen.

2.3 Financiën

Trends en ontwikkelingen

In onze samenleving lijkt het vaak alsof alles draait om geld. Hoewel de begroting van een gemeente vol cijfers staat, gaat het uiteindelijk niet om die cijfers maar om het verhaal achter de cijfers. Het gaat om het beleid. Beleid maken betekent keuzes maken: waaraan mag hoeveel geld besteed worden?

De invoering van de dualisering in het gemeentebestuur in 2002 heeft geleid tot de ontwikkeling van een programmabegroting. Een belangrijk voordeel van een goede programmabegroting is de juiste mix van beschrijving van beleidskeuzes en het weergeven van de financiële vertaling daarvan.

De ruimte voor een eigen gemeentelijk belastinggebied lijkt steeds kleiner te worden.

De laatste jaren wordt bij de controle van de gemeentelijke bestedingen steeds meer aandacht besteed aan de vraag of gelden doelmatig en rechtmatig zijn besteed. De ChristenUnie juicht deze ontwikkeling toe. De gemeenteraad en het College van B&W - en het ambtelijk apparaat - moeten steeds in onderlinge samenwerking alert blijven op deze ijkpunten. Er moet duidelijkheid verschaft worden over gemaakte keuzes en er moet begroot en verantwoord worden op basis van heldere normen.

De visie van de ChristenUnie

Inwoners worden steeds mondiger en vragen verantwoording van de gemeente. De ChristenUnie staat hier positief tegenover omdat het terecht is dat het bestuur in het openbaar verantwoording aflegt. Het gaat over de besteding van *publieke* middelen. Het is de dure plicht van het gemeentebestuur om duidelijk te maken waaraan ze haar geld uitgeeft en hoe dit bijdraagt aan de bloei van de gemeente, zeker in economisch moeilijker tijden.

Concrete uitwerking

Financieel beheer

Het gemeentebestuur heeft de plicht om jaarlijks te zorgen voor evenwicht tussen inkomsten en uitgaven: een reëel sluitende begroting is de norm. Een meerjarenraming is noodzakelijk om op middellange termijn goed zicht te houden op de financiële situatie van de gemeente.[2]

Het opbouwen en bewaken van een goede reservepositie is belangrijk om eventuele tegenvallers op te vangen. Bestemmingsreserves en voorzieningen moeten regelmatig getoetst worden op de actuele behoefte. Risico's dienen goed in beeld te worden gebracht.

Belasting en tarieven

De OZB is de belangrijkste belasting die de gemeente ‘vanaf haar eigen grondgebied’ mag heffen. De hoogte van de OZB-tarieven is bij uitstek een politieke afweging. De ChristenUnie vindt dat bij de vaststelling van de OZB-tarieven de volgende onderdelen moeten worden betrokken:

- financiële positie van de gemeente
- ambitieniveau van de gemeente
- het totaalplaatje van de eigen belastingen en heffingen, in relatie tot andere gemeenten.

De tarieven van de OZB mogen geen sluitpost van de begroting vormen waarmee naar believen tekorten kunnen worden gedekt. De jaarlijkse aanpassing van de OZB-tarieven moet plaatsvinden op basis van heldere beslisregels. Uitgangspunt daarbij is dat de tarieven niet harder mogen stijgen dan de inflatie.

De ChristenUnie vindt dat het gemeentebestuur zich terughoudend moet opstellen waar het gaat om het verhogen van de lastendruk voor de inwoners. Efficiëntieverbetering moet een voortdurend proces zijn onder andere om de lokale lastendruk binnen de perken te houden. We ontkomen er niet aan om door het Rijk opgelegde kortingen om te zetten in lokale bezuinigingen die van invloed zullen zijn op het voorzieningenniveau binnen de gemeente Zaltbommel. We zullen dus keuzes moeten maken in de uitvoering van taken.

Indien de financiële draagkracht van burgers daartoe aanleiding geeft, behoort kwijtschelding van verschuldigde belasting(en) en heffingen in individuele gevallen tot de mogelijkheid. Het gemeentebestuur maakt duidelijk op welke wijze een verzoek tot kwijtschelding kan worden ingediend. Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk onderdeel van beleid in de strijd tegen sociaal isolement en armoede. Het College van B&W moet zich inspannen om het kwijtscheldingsbeleid bekend te laten zijn bij de groepen waarvoor het bedoeld is.

Risicomanagement

Bij de begroting en de jaarrekening moet ruime aandacht worden geschonken aan de risicoparagraaf. De belangrijkste risico's moeten worden benoemd en van bedragen worden voorzien. Hierdoor kan er begrotingstechnisch rekening met deze risico's worden gehouden.

Meerjareninvesteringsprogramma

Bij de begroting dient een actueel meerjareninvesteringsprogramma te worden gevoegd. In dit programma worden de majeure projecten opgenomen die nog niet in de begroting zijn verwerkt. Periodiek wordt dit programma herijkt op basis van de alsdan geldende actuele situatie.

Treasury-statuut

In het najaar van 2008 heeft de wereld gemerkt dat banken kunnen omvallen. Omdat gemeenten met publieke middelen omgaan, moet het treasury-statuut goed op orde zijn. In ieder geval moet duidelijk en solide beleid worden ontwikkeld over het uitzetten van tijdelijk 'overtollige' middelen, spaargelden en beleggingen

Subsidiëring

Financiële ondersteuning van maatschappelijke activiteiten is een hulpmiddel om de samenleving tot bloei te laten komen. De ChristenUnie staat dan ook positief tegenover het subsidiëren van bijvoorbeeld sportverenigingen, culturele activiteiten en – voorzieningen. In beleidsnota's moet helder worden vastgelegd wat de bedoeling is van gemeentelijke financiële ondersteuning en welke effecten van de subsidie verwacht worden. De zorgvuldigheid eist dat ook veel aandacht wordt besteed aan de subsidiegrondslagen.

Het subsidiebeleid moet zijn vastgelegd in een algemene subsidieverordening en in goed onderbouwde uitvoeringsbesluiten.

Enkele algemene uitgangspunten voor subsidieverstrekking:

- De te subsidiëren activiteiten/voorzieningen moeten duidelijk omschreven zijn.
- Subsidiëring dient plaats te vinden op basis van geleverde prestatie die van te voren moeten worden duidelijk gemaakt. Achteraf dient verantwoording plaats te vinden van de activiteiten die daadwerkelijk hebben plaatsgevonden.
- Eigen verantwoordelijkheid van particulieren en organisaties wordt benadrukt. Subsidies betekenen in beginsel een aanvulling op eigen financiële middelen. Verenigingen zullen altijd reële contributies moeten heffen.
- Het is zinvol om regelmatig de hoogte van de structurele subsidies te herijken.

- Subsidie kan alleen gegeven worden voor activiteiten/voorzieningen die algemeen toegankelijk zijn. Dit geldt ook voor organisaties die werken vanuit een bepaalde levensbeschouwing. Activiteiten die *uitsluitend* gericht zijn op levensbeschouwelijke vorming, worden niet gesubsidieerd.
- Activiteiten/voorzieningen die in strijd zijn met de normen en waarden die ons in de Bijbel gegeven zijn en/of die in strijd zijn met algemene fatsoensnormen of de goede zeden, komen niet in aanmerking voor gemeentelijke subsidie.

De ChristenUnie is van mening dat – gelet op vorenstaande uitgangspunten – een herziening van de subsidieverordening zo spoedig mogelijk dient plaats te vinden.

[Naar boven](#)

3 Duurzame leefomgeving

Een centraal begrip bij de ChristenUnie is verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor mensen en de inrichting van de samenleving, maar ook verantwoordelijkheid voor natuur en milieu. Ook dat is christelijk-sociaal.

De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij willen als goede rentmeesters op een verantwoorde en dus duurzame manier omgaan met de schepping. Dat bepaalt onze keuzes op terreinen als natuur, energie en klimaat, maar ook op het gebied van afval, mobiliteit en bebouwing.

Wij zijn beheerders van Gods schepping, niet de verbruikers ervan. Hoewel veel milieu- en klimaatbeleid op Europees, of zelfs op wereldniveau gemaakt wordt, kan ook de gemeente een bijdrage leveren. Allereerst via haar voorbeeldfunctie. De gemeente kan haar gebouwen energiezuinig maken, groene stroom en gas inkopen of in de kantine duurzaam geproduceerde producten aanbieden.[3] Daarnaast kan de gemeente lokale klimaatinitiatieven ondersteunen, zoals het benutten van aardwarmte en het bevorderen van energiebesparing bij het bedrijfsleven en het midden- en kleinbedrijf.

De verschillende belangen zoals groen, water, wonen, en wegen overvragen de beschikbare ruimte. Het wordt steeds belangrijker dat de overheid duidelijke ruimtelijke keuzes maakt. De belangen van bestaande en nieuwe ruimtevragers moeten goed worden afgewogen. De overheid moet daar zijn werkwijze op aanpassen. Integraal en gebiedsgericht werken zal opgezet en uitgebouwd moeten worden. De overheid heeft daarbij niet meer alle kaarten in handen, maar treedt vaak op als overlegpartner of als regisseur in het speelveld met andere partijen.

Samenwerking vraagt om overleg met velerlei betrokkenen, zoals mede-overheden, grondeigenaren en belangenorganisaties. Dat vergt veel tijd. Maar door belanghebbenden in het voortraject goed te betrekken, kunnen vaak bezwaren later in het proces worden ondervangen. De nadruk moet liggen op participatie, om langdurige (en kostbare) juridische procedures te voorkomen. Dit sluit aan bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, waar het accent ligt op overleg vooraf in plaats van toetsing achteraf.

Samenwerken kan ook heel goed in het beheer van de openbare ruimte. In projecten als 'Schoon, heel en veilig' werken gemeente, politie, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties samen aan een leefbare samenleving.

In de volgende paragrafen vertellen we u graag over onze standpunten op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, groen, natuur, mobiliteit en nog veel meer.

3.1 Ruimtelijke ordening en wonen

Trends en ontwikkelingen

Ruimte is een schaars goed. Wonen, industrie, landbouw en natuur strijden om een plekje op de Nederlandse kaart. De druk is niet overal even groot. Toch is het goed om na te denken over het ruimtevraagstuk. Nederland zal zich blijven ontwikkelen. Keuzes die we nú maken, zijn bepalend voor de leefomgeving van toekomstige generaties. Het gaat om een evenwichtige keuze tussen ecologie en economie. Met de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, op 1 juli 2008 in werking getreden) is het primaat bij gemeenten komen te liggen: decentraal wat kan, centraal wat moet. Gemeenten moeten hun regierol in het ruimtelijke orderingsbeleid oppakken. Op die manier kunnen zij vanuit de lokale samenleving sturing geven aan het ruimtevraagstuk, zowel kwantitatief als kwalitatief.

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vraagt aandacht voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Lange tijd ging het bij ruimtelijke ontwikkelingen vooral om kwantiteit en dat was ook nodig: er moest gebouwd worden om tegemoet te komen aan de vraag naar onder andere huisvesting en bedrijventerreinen. De recente economische en demografische ontwikkelingen geven echter ruimte om te investeren in kwaliteit

- door te kiezen voor zoveel mogelijk behoud van het groene buitengebied. Daarom wil de ChristenUnie investeren in binnenstedelijk bouwen en zijn we voorstander van meervoudig ruimtegebruik.
- door de verrommeling van het buitengebied tegen te gaan. De ChristenUnie pleit voor landschapontwikkelingsplannen en landschapsfondsen. Ook zijn we een warm voorstander van herstructurering van bedrijventerreinen en clustering in regionale terreinen.
- door extra aandacht te geven aan de openbare ruimte, aan duurzaam bouwen en levensloopbestendig wonen.
- door te bouwen voor de vraag. Het huisvestingsbeleid van de gemeente moet gericht zijn op verschillende doelgroepen. Daarbij dient in het bijzonder gebouwd te worden voor die groepen potentiële bewoners en die woonkernen die volgens onderzoek achter lopen in de behoefte aan woonruimte. In het bijzonder noemen we de één-persoonshuishoudens (jongeren, alleengaanden, ouderen), een groep die de komende jaren flink zal toenemen. In het bijzonder blijkt daaruit de behoefte aan starterswoningen en seniorenwoningen in de kern Zaltbommel.
- door het tegengaan van lelijke reclame-uitingen wil de ChristenUnie de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren.

Concrete uitwerking

Een toekomstgerichte en realistische structuurvisie; actuele bestemmingsplannen [4]

- De gemeente maakt zo spoedig mogelijk voor haar totale grondgebied een structuurvisie. Voor de binnenstad van Zaltbommel, incl. de EMAB-locatie, kan worden uitgegaan van de recent vastgestelde 'Visie Binnenstad'.
- De ChristenUnie wil over de structuurvisie het debat zoeken met de samenleving: bewoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, scholen etc. Zo creëren we betrokkenheid.
- Burgers verdienen rechtszekerheid. Daarom moeten er actuele bestemmingsplannen zijn, die digitaal kunnen worden ingezien.

Inzet op binnenstedelijk bouwen [5] en meervoudig ruimtegebruik

- Bouwen binnen dorp of stad levert vaak een exploitatietekort op. Het is daarom onontbeerlijk om ook enkele nieuwe uitbreidingslocaties te ontwikkelen.
- Onderzoek de mogelijkheden van 'bovenplanse verevening': opbrengsten van woningbouw op een uitleglocatie kunnen worden ingezet om het tekort bij binnenstedelijk bouwen aan te vullen.

- Meervoudig ruimtegebruik, bijvoorbeeld ondergronds parkeren, is vaak geen luxe, maar noodzaak. Denk erover na om bepalingen over ondergronds bouwen op te nemen in bestemmingsplannen. Wel dient ondergronds parkeren kritisch te worden bezien gelet op de daarmee samenhangende kosten in verband met de hoge grondwaterstanden in de Bommelerwaard.

Meer aandacht voor de openbare ruimte en monumenten

- Open ruimten zijn onmisbaar: pleinen, groenstroken, parken, speeltuinen en oppervlaktewater. Het zijn de 'longen' van dorp of stad. Binnenstedelijk bouwen is goed, maar de leefbaarheid mag niet in het geding komen.
- De dorps- en wijkcoördinatoren moeten oog hebben voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Zij spreken burgers aan op hun verantwoordelijkheid indien er aantasting plaatsvindt van deze kwaliteit.
- Bescherming van zowel Rijks- als gemeentelijke monumenten moet worden voortgezet. Zaltbommel heeft veel monumenten binnen haar grondgebied zodat een goed functionerende monumentencommissie essentieel is.
- De sloop van huizen, straten en wijken die alleen maar tegen de vlakte gaan omdat nieuwe huizen meer geld opbrengen dient te worden tegengegaan. Dit voorkomt dat hele volkswijken hun (karakteristieke) bebouwing verliezen.
- Welstand heeft alles te maken met ruimtelijke kwaliteit. Daarom is gemeentelijk welstandsbeleid onontbeerlijk. De 'welstandstoets' door een onafhankelijke commissie van deskundigen is zeker waardevol. Het is goed om de uitvoering van het welstandsbeleid goed te borgen.[6] Volledig welstandsvrij bouwen blijft een uitzondering (bijv. vrije kavels in nieuwe woonwijk).
- Welstand dient zich te conformeren aan de door de gemeente opgestelde beeldkwaliteitsplannen.
- Reclame-uitingen moeten kritisch worden bezien.

Geen kwantiteit, maar kwaliteit en afstemmen op de vraag

- Bij het huisvestingsbeleid dient het aanbod afgestemd te worden op de vraag. Flexibele bestemmingsplannen zijn daarvoor noodzakelijk.
- Bij de grondprijvaststelling dient expliciet rekening te worden gehouden met de wens om voldoende betaalbare woningen te kunnen bouwen.
- Voorafgaand aan de concrete invulling van elk bouwplan dient een afstemming plaats te vinden met de concrete behoefte.
- De plannen moeten voldoende ruimte bieden om tussen woningcategorieën te kunnen switchen. Met ontwikkelaars zullen hierover afspraken moeten worden gemaakt.
- Voorkomen dient te worden dat plannen alleen worden uitgevoerd indien een groot aantal woningen is verkocht. De diverse plannen moeten geleidelijk aan ingevuld te worden met woningen zodat een natuurlijke groei van een dorp of de stad Zaltbommel kan plaatsvinden.

Het buitengebied een kwaliteitsimpuls geven en verrommeling tegengaan [7]

- Het groene buitengebied is niet het restgebied tussen dorpen en steden, maar verdient een eigen visie op de inrichting. De verrommeling moet worden tegengegaan.
- De reconstructie van de glastuinbouw dient de komende jaren met voortvarendheid ter hand te worden genomen. De reconstructie zal integraal moeten plaatsvinden waarbij in alle gevallen gekeken moet worden naar winst op het gebied van verkeer, toerisme, water en landschap.
- De landbouw is de drager van het buitengebied. Tegelijkertijd is deze bedrijfstak in ontwikkeling door schaalvergroting, verbreding (nevenactiviteiten) en verdieping (biologische landbouw). De landbouw moet de ruimte krijgen zich duurzaam te blijven ontwikkelen. In Zaltbommel is volgens de ChristenUnie geen plaats voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven. Bestaande bedrijven mogen wel uitbreiden tot een omvang die de levensvatbaarheid garandeert.

Bedrijventerreinen

- Voordat een gemeente (na goedkeuring door de provincie) besluit tot de aanleg van een (regionaal) bedrijventerrein, dient de zogenoemde SER-ladder toegepast te worden.[8]
- Aanleg van bedrijventerreinen dient in regionaal verband (regio rivierenland) te worden afgestemd. Voorkomen dient te worden dat gemeenten elkaar beconcurreren.
- Een ondernemersfonds kan bijdragen aan het opknappen van verouderde bedrijventerreinen.[9]
- Revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen dient ter hand te worden genomen teneinde verloedering te voorkomen.

3.2 Natuur, milieu en klimaat

Trends en ontwikkelingen

We kunnen er intussen niet meer omheen: het klimaat verandert. Ook al zouden we met directe ingang de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen drastisch verminderen, dan nog zal de klimaatverandering de komende decennia doorgaan. Het begrip *duurzaamheid* heeft in dit kader een extra dimensie gekregen. Een uiterst belangrijk begrip, maar wel op de juiste manier te gebruiken: niet te veel meer praten en schrijven, aan de slag er mee!

In het licht van de klimaatontwikkeling is energieverbruik een belangrijk thema. Energie labeling van gebouwen, ook al komt het moeizaam van de grond, kan hierin een goede rol spelen.

Een andere ontwikkeling die zijn beslag moet gaan krijgen in de komende periode, is de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Binnen de Wabo moeten circa 25 regelingen samen worden gebracht die de fysieke leefomgeving betreffen. Het gaat hierbij om bouw-, milieu-, natuur- en monumentenvergunningen, die gebundeld worden tot Omgevingsvergunning. Deze ontwikkeling kan en moet, mits zorgvuldig voorbereid en ingevoerd, tot een aanzienlijke verbetering van de dienstverlening door de overheid leiden.

Op gebied van afval zijn er ontwikkelingen, zoals het nieuwe Landelijk afvalbeheerplan (LAP) 2009-2021, die aanzetten geven tot integraal materiaalketenbeleid (*cradle to cradle*).

De doelstelling van gemiddeld 60% hergebruik van het huishoudelijk afval in 2015 moet haalbaar zijn.[10]

De visie van de ChristenUnie

Wij hebben de schepping van onze Schepper ontvangen om deze op een juiste wijze te bebouwen en te bewaren. Dat mag niet op de korte termijn gericht zijn. Ook volgende generaties moeten kunnen voortborduren op door ons ingezette acties.

Vanuit ons christelijk geloof, dat ons leert om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf, moeten wij activiteiten gericht op milieu, natuurbeheer en klimaat ontplooiën.

Met onze naaste wordt niet alleen diegene die wij direct kennen bedoeld. Ook mensen die elders leven (en vaak minder bedeed zijn dan wij) moeten kunnen profiteren van de positieve gevolgen van ons handelen. Een goede verhouding tussen consumptie en milieu is daarbij essentieel.

Dat betekent dat ook in financieel mindere tijden een daadkrachtig milieubeleid op peil moet blijven.

Doordat veel milieutaken gedecentraliseerd zijn hebben gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering van het beleid. De gemeente is op basis van de Wet Milieubeheer verplicht tot het vaststellen van een integraal milieubeleidsplan. Dit zal een helder en up-to-date plan moeten zijn.

De ChristenUnie staat volledig achter de doelen zoals die zijn verwoord in het klimaatakkoord dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk (Ministerie VROM) hebben gesloten:

- Een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30% in 2020 (ten opzichte van 1990). Hierbij gaat het om zowel CO₂ als de overige broeikasgassen zoals methaan en lachgas.
- Een energiebesparingspercentage van 2% per jaar.
- Een aandeel van hernieuwbare energiebronnen (duurzame energie) van 20% in 2020.[11]

30% CO₂ reductie is op zich vele malen beter dan niets, maar nog altijd vele malen slechter dan het hoogst haalbare: energietransitie (de overgang van fossiele naar duurzame brandstoffen, zoals energie uit zon en wind). Die transitie moet binnen maximaal drie decennia worden gerealiseerd.

Auto's op elektriciteit komen er aan en zijn al verkrijgbaar. Overheidsinstellingen zouden het voorbeeld kunnen geven om hiermee te gaan rijden (mits de stroom wordt afgenomen van een leverancier die 100% groene stroom garandeert).

De ambities liggen hoog, maar zijn niet onuitvoerbaar. Een hechte samenwerking tussen het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, woningbouwcorporaties, bedrijven en burgers zal noodzaak zijn.

Gemeenten vervullen een zeer belangrijke voorlichtende en faciliterende rol in dit geheel. Zij staan immers dicht bij de burger (loketfunctie), maar hebben ook een voorbeeldrol. Tevens vervult de gemeente de rol van vergunningverlener en handhaver.

Veel staat er op papier. Nu de uitwerking nog. Gemeenten moeten lokaal of binnen regionale samenwerking een klimaatactieplan opstellen afgestemd op het (eventuele) klimaatprogramma van de Provincie.

Nederland 'produceert' met elkaar circa 60 megaton (60.000.000.000 kilo) afval per jaar. Het is belangrijk daarmee zorgvuldig om te gaan.[12]

Het apart inzamelen van gft-afval is meestal heel zinvol en (milieu-)rendabel. Het Rijk heeft gemeenten vanaf eind 2008 wel meer vrijheid gegeven om ten aanzien van gft-inzameling af te wijken van de Wet milieubeheer.[13]

Naast GFT zijn inmiddels ook afspraken gemaakt rond de inzameling van plastics.[14] Bij het inzamelen van oud papier hebben van ouds kerken, verenigingen en instellingen een grote rol gespeeld. Deze rol kan op veel plaatsen versterkt worden, zeker als ze voorzien worden van financiële prikkels.

Zwerfafval is nog steeds één van de meest genoemde ergernissen onder de bevolking. Gemeenten moeten zoveel mogelijk maatregelen nemen om zwerfafval te voorkomen. Blijvende voorlichting hieromtrent is van groot belang. Handhavend optreden is noodzaak.

Concrete uitwerking

De gemeente heeft naar de burger toe niet alleen een voorlichtende rol maar moet zich er terdege van bewust zijn dat er naar haar gekeken wordt (voorbeeldfunctie). Verder kan concreet worden gedacht aan:

Voorlichting

- Een heldere voorlichting bij het in werking treden van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is van groot belang. Het gaat hier om één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.
- Voorlichting over de mogelijkheden die er zijn om het milieu goed te beheren en verontreiniging tegen te gaan door milieu bewust gedrag bij burgers en ondernemers dient gebaseerd te zijn op concrete mogelijkheden.
- Vrijwilligers dienen te worden ingezet bij het geven van voorlichting op basis- en middelbare scholen. Ook speciale activiteiten zoals de Nationale Boomfeestdag dienen in samenwerking met bijvoorbeeld scholen te worden georganiseerd. De gemeente moet meedoen aan de landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost, etc. (Nederland Schoon, Opzoomeren e.d.) (<http://www.afvalonline.nl/agenda>). Hiermee kan Zaltbommel extra acties ondernemen om afvalscheiding onder de aandacht te brengen bij de burgers. Individuele burgers, scholen en organisaties kunnen worden betrokken bij zwerfafval-opruim-projecten.
- Winkels, scholen en dergelijke moeten verplicht worden het 'eigen erf' schoon te houden.

Klimaat en energie

- Het klimaatplan moet onverkort worden uitgevoerd. Een intensivering moet plaatsvinden op het gebied van het openbaar groen (meer bomen planten).
- Bij bestaande gemeentelijke gebouwen streeft de gemeente naar een minimale energiebesparing van 2% per jaar en 40% opwekking en/of inkoop van duurzame energie.
- Gestreefd moet worden naar het toepassen van moderne technieken bij verlichting in de openbare ruimte (o.a. LED-verlichting).
- De gemeente neemt een actieve rol in als het gaat om het informeren en ondersteunen (subsidies) van particuliere woningeigenaren t.a.v. energiebesparende apparatuur. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen en/of windenergie.
- Gezorgd dient te worden voor uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuv vergunningen en een adequaat handhavingbeleid.
- Samen met LTO en andere regionale of lokale agrarische organisaties wordt nagegaan op welke wijze agrarische ondernemers kunnen bijdragen aan het klimaat door vermindering uitstoot broeikasgassen,

CO2 reductie of gebruik, duurzame energiebronnen etc. Zeker in de glastuinbouwsector is hier nog veel winst te behalen.

3.3 Mobiliteit

Trends en ontwikkelingen

De overheid heeft ten aanzien van het openbaar vervoer forse groei-doelstellingen; voor de trein 5% per jaar. Nieuwe systemen als TramPlus, RandstadRail, Stedenbaan en Light Rail bieden bijzondere kansen voor een duurzame verstedelijking gebaseerd op een hechtere band tussen mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling.[15] In de lokale Zaltbommelse situatie moeten we ons echter realiseren, net zoals in andere plattelandsgebieden, dat het gebruik van de auto onlosmakelijk verbonden is met een leefbaar platteland. Ketenmobiliteit[16] heeft steeds meer aandacht.

Voor doelgroepen (meestal jongeren en senioren) wordt het openbaar vervoer goedkoper.

Steeds vaker worden ter bevordering van het OV vrij liggende busbanen en transferia aan de grens van de steden aangelegd.

Het scheiden van verkeersstromen (bijvoorbeeld auto's en fietsen) vindt steeds meer ingang.

In planologische ontwikkelingen wordt steeds meer rekening gehouden met de toenemende vraag aan mobiliteit door alle groepen in de samenleving.

De mobiliteitsvisies van overheden worden steeds beter op elkaar afgestemd en maatschappelijke organisaties zien steeds meer hun verantwoordelijkheid om wezenlijke bijdrages te leveren.

Voor de uitstoot van CO2 worden er door de Europese Unie steeds strakkere normen geformuleerd.

Op het gebied van veiligheid worden de eisen die gesteld worden aan voertuigen op een steeds hoger niveau gebracht en anderzijds worden er maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid op straat te verhogen.

De visie van de ChristenUnie

De overheid moet zorgen voor een goed niveau van infrastructuur voor wonen, arbeid, verkeer en telecommunicatie, zodat burgers economische, sociale en culturele activiteiten kunnen ontplooiën en bedrijven hun werk kunnen doen.

De ChristenUnie laat zich leiden door drie criteria: veiligheid (o.a. verkeersveiligheid), milieu (bescherming van Gods schepping: mensen, dieren, groen) en leefbaarheid (lawaai, CO₂, hoeveelheid groen, etc.).

Ruimtelijk beleid legt veelal de basis voor het mobiliteitsbeleid. Hoe integraler deze twee beleidsterreinen benaderd worden, hoe beter. Dit vergt een langetermijnvisie.

Mobiliteit is zowel een groot goed als een probleem (vervuiling, lawaai e.d.). Het is zaak een goede balans te vinden en de (auto)mobiliteitsstromen te beheersen.

Concrete uitwerking

Terugdringen automobilititeit

Niet alleen de overheid, maar ook de burgers hebben een grote verantwoordelijkheid om bewust met mobiliteit om te gaan, vanwege de effecten op de kwaliteit van de leefomgeving en het ruimtebeslag van wegen. Het terugdringen van de automobilititeit is een belangrijk thema. Automobilititeit-reductieplannen worden met betrokken partijen (overheid, kantoren/bedrijven, OV-maatschappijen) opgesteld en uitgevoerd.

De distributie van goederen moet meer afgestemd worden op de beschikbare tijden en mogelijkheden om in de steden te kunnen komen. Dat betekent ook een andere aanpak van de logistieke processen. In Nijmegen hebben ze dit als volgt opgepakt: de aanvoer van goederen voor de winkels in het centrum wordt gecentraliseerd naar één punt, buiten het centrum. Vanaf dat punt gaat één vrachtauto de distributie in het centrum zelf verzorgen. Dat

scheelt veel vrachtverkeer en verkeersbewegingen in het centrum. In Zaltbommel is een dergelijke ontwikkeling ook denkbaar zodat voor de binnenstad een betere regulering van het vrachtverkeer kan plaatsvinden. Wij stellen voor dat de gezamenlijke inwoners in de binnenstad een plan ontwikkelen om bevoorrading van hun bedrijven via een servicepunt buiten de binnenstad te laten plaatsvinden met kleinere vrachtwagens die op geschikte momenten de bevoorrading kunnen uitvoeren.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

- Woonwijken worden zoveel mogelijk als 30 kilometer zone ingericht.

Openbaar Vervoer

In de meeste gevallen is de gemeente niet verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Toch moeten de mogelijkheden om invloed uit te oefenen niet worden onderschat. De gemeente zal zich pro-actief opstellen richting die overheden die verantwoordelijk zijn voor het openbaar vervoer. Hierbij gaat het ook over het railvervoer.

- Alles moet in het werk worden gesteld om de bestaande voorzieningen, bijv. de Buurtbus en de Regiotaxi, te handhaven.
- Er moeten meer "slimme" combinaties met het doelgroepen vervoer (regiotaxi's, scholierenvervoer, WMO vervoer etc.) tot stand worden gebracht.
- Tijdens de spits moet er meer openbaar vervoer vanuit de dorpen richting het station te Zaltbommel kan rijden.
- Op het station te Zaltbommel dienen voldoende veilige parkeerplaatsen en fietsenstallingsplaatsen aanwezig te zijn. Beheer en toezicht is onontbeerlijk en kan in samenwerking met Lander worden ingevuld.
- Er dienen extra carpoolplaatsen te worden gerealiseerd nabij de kern Zaltbommel.

Fietsbeleid

- Fietsroutes binnen de gemeente moeten zo veel mogelijk van het overige verkeer worden gescheiden.
- In de komende bestuursperiode dient een veilige fietsverbinding tussen Gameren en Zaltbommel (traject Ouwelsestraat) te worden gerealiseerd.
- Op rotondes binnen de bebouwde kom heeft de fiets voorrang.
- In de binnenstad van Zaltbommel moeten voldoende mogelijkheden voor fietsparkeren worden gerealiseerd.
- De gemeente werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen.
- Het onderhoud van fietspaden dient te worden verbeterd.

3.4 Economie

Trends en ontwikkelingen

Bij het schrijven van dit programma zit Nederland in een stevige recessie. Hoe de economische ontwikkelingen in de komende jaren zullen zijn, valt onmogelijk te voorspellen. Naast bedreigingen zoals afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid, biedt deze situatie ook kansen om tot een duurzamere economie te komen.

Mede door de toegenomen scholingsgraad van de beroepsbevolking en de stijging van de kosten van arbeid wordt de Nederlandse economie steeds meer een kenniseconomie. Dat leidt tot een verschuiving van industriële bedrijvigheid naar dienstverlening. Dat heeft zijn weerslag op locaties en inrichting van bedrijventerreinen. Op veel bedrijventerreinen heeft parkmanagement zijn intrede gedaan. Vooral met het doel de veiligheid te vergroten.

De detailhandel is grootschaliger geworden. Vaak zijn (oude) bedrijven terreinen niet meer effectief en efficiënt ingericht. In de loop van de jaren is verrommeling ontstaan. Herstructurering kan een beter grondgebruik en daarmee een betere bedrijfsvoering voor de ondernemers opleveren. Ondernemers stellen hoge eisen aan het vestigingsklimaat dat in de gemeente te vinden is. Een belangrijk element daarin is de fysieke en digitale bereikbaarheid van de locatie. Infrastructuur zonder files en de beschikbaarheid van een breedband

internetaansluiting zijn belangrijke trekkers van bedrijven geworden. Net als de beschikbaarheid van goed gekwalificeerde beroepsbevolking.

Landbouw blijft in Nederland een economische factor van betekenis. De sector heeft bovendien steeds meer oog voor het belang van duurzaamheid en is ook bereid een bijdrage te leveren aan een kwalitatief goed beheer van het buitengebied.

De visie van de ChristenUnie

Werk is een belangrijk middel om de gaven waarmee God de mens gesierd heeft, te ontplooien. Bovendien draagt werken bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en is het een goed middel om een inkomen te verwerven waarmee voorzien kan worden in de eigen levensbehoeften en die van anderen.

Concrete uitwerking

Recessie

- Investerings in positieve zaken als onderwijshuisvesting, aanleg van fietspaden, verkeersveiligheid en dergelijke moeten zoveel als mogelijk naar voren worden gehaald.
- Er dient een overlegplatform^[17] in het leven te worden geroepen waarin minimaal de gemeente, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen als het vmbo zitten, met als doel om de ontwikkelingen in de economie goed in de gaten te houden.

Werkgelegenheid en werkloosheid

- Het is essentieel om oog te blijven houden voor lokale werkgelegenheid. Dit geldt zowel voor werkgelegenheid binnen de landbouw (bijv. glastuinbouw) alsmede werkgelegenheid in overige bedrijven.
- De gemeente bevordert dat bedrijven stageplaatsen aanbieden aan hen die moeilijk een plaats kunnen vinden op de arbeidsmarkt en zij geeft daarbij zelf het goede voorbeeld.
- De Wet werk en bijstand moet ruimhartig worden uitgevoerd, zowel wat het inkomens- als het werkdeel betreft.
- De Sociale werkvoorziening dient als leerwerkbedrijf te worden ingericht voor mensen met een beperking. Niet alleen voor SW-geïndiceerden, maar ook voor anderen met een beperking zoals Wajong, WIA, WAO e.d. De doorstroming vanuit de WWB naar sociale werkvoorziening en beschermde banen moet nadrukkelijk worden gestimuleerd.

Bloeiende binnensteden

- Om een levensvatbare middenstand in de kernen en de binnenstad overeind te houden dient een terughoudend beleid te worden gevoerd met nieuwvestiging van detailhandel buiten de kernen en de binnenstad.
- De gemeente doet er alles aan wat binnen haar vermogen ligt om de zondagsopenstelling van winkels tegen te gaan.
- Het wonen in leegstaande woningen boven winkels dient te worden aangemoedigd.
- De visie Binnenstad dient zo spoedig mogelijk te worden uitgewerkt in projecten. De middenstanders in de binnenstad moeten worden aangemoedigd gezamenlijk een stadmanager aan te stellen die samen met de gemeente een aantal zaken op een efficiënte wijze kan oppakken.

Vestigingsbeleid en detailhandelsbeleid

- Het revitaliseren van bestaande bedrijfsterreinen heeft de voorkeur boven het aanleggen van nieuwe.
- Samenwerking tussen gemeenten bij de aanleg van grootschalige bedrijventerreinen dient te worden gestimuleerd. Over-aanbod van bedrijventerreinen kan daarmee worden voorkomen.
- Landbouwbedrijven krijgen ruimhartig de mogelijkheden nevenactiviteiten uit te voeren voor zover deze niet ten koste gaan van de kwaliteit van het buitengebied. Zij krijgen ook de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door perceelsvergroting.
- De gemeente zoekt samen met gegadigden naar geschikte plaatsen voor bedrijfshuisvesting.

Cultuur, Recreatie en toerisme

- De ChristenUnie kiest voor recreatievormen welke passend zijn bij het prachtige cultuurlandschap van de west-Bommelerwaard.
- Watersport wordt gezien in combinatie met het genieten van de natuur. Dit impliceert dat snelle watersport wordt ontmoedigd.
- Het project Munnikenland biedt de mogelijkheid bij uitstek om natuurrecreatie vorm te geven. Extra verkeersdruk in de Poederoijense Hoek vinden wij niet acceptabel.
- De ChristenUnie ziet cultuur als een brede mogelijkheid om mensen kennis te laten nemen van creatieve uitingen van allerlei aard. Als overheid dienen we ons hierin terughoudend op te stellen omdat hier elk individu zijn eigen keuze maakt. Dit impliceert dat de overheid zeer terughoudend moet zijn in het subsidiëren van activiteiten en organisaties die zich uitsluitend met culturele zaken bezighouden. Subsiëring van de theaterfunctie van de Poorteriej dient daarom te worden afgebouwd. De ChristenUnie stelt voor om met inzet van vooral vrijwilligers het poorteriejcomplex te gaan inzetten ten behoeve van lokale verenigingen en instellingen.

[Naar boven](#)

4 Bloeiende samenleving

Burgers zijn er in vele soorten en maten. Van jong tot oud. Van deelnemer aan een sportactiviteit tot bezoeker aan een monument. Van kind die de basisschool bezoekt tot oudere die gebruik maakt van huishoudelijke hulp.

De ChristenUnie zal zich vooral inzetten voor gemeentelijke voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de kwetsbaren in onze samenleving en hen hiermee een goede en herkenbare plaats in de maatschappij geven.

De ChristenUnie wil zich ook sterk maken voor herkenbare en toegankelijke instellingen en voorzieningen voor de burger en dus kritisch kijken naar schaalvergrotingen. Over de toenemende bureaucrativering maakt de ChristenUnie zich zorgen.

De samenleving is er naar de mening van de ChristenUnie mee gebaat dat er aandacht is voor het publieke, voor het gezamenlijke, voor wat ons bindt. Wij willen vanuit de Bijbelse opdracht graag meewerken aan een *samenleving* waarin we 'omzien naar elkaar'.^[18]

De ChristenUnie is van mening dat er in een 'samenleving met samenhang' geïnvesteerd moet worden. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt naar onze mening mogelijkheden om aan die in de samenleving noodzakelijke 'sociale cohesie' met elkaar te werken.

Het verenigingsleven, buurtwerk, jongerenwerk e.d. moet gestimuleerd worden. Belangrijke samenbindende voorzieningen als kinderboerderijen, volkstuinen en buurtwinkels moeten beschermd worden.

Voor bloei zijn zowel fundamentele vrijheden (vrijheid van godsdienst, meningsuiting, vereniging en onderwijs), als ook gedeelde waarden en normen nodig. Geen vrijheid zonder verbondenheid. Geen vrijheid van godsdienst en vereniging zonder een fundamentele erkenning van de democratische rechtsstaat. Geen vrijheid van meningsuiting zonder wederzijdse erkenning van menselijke waardigheid. Geen vrijheid van onderwijs zonder kwaliteitseisen.

Tot slot is ook belangrijk om processen van isolatie, polarisatie en radicalisering tegen te gaan door het (weer opnieuw) erbij betrekken van mensen die dreigen af te glijden of zich af te keren van de Nederlandse samenleving en democratische rechtsorde. Daarbij dient vooral gedacht te worden aan scholing, stages en werk. Dit is primair een zaak van het lokale bestuur, van preventie, signalering en interventie. Dat moet gebeuren samen met professionals als wijkagenten, jeugdwerkers en leraren en ingebed in het lokale beleid op het terrein van veiligheid, integratie, werk, jeugd e.d.^[19]

4.1 Jeugd, gezin en onderwijs

Trends en ontwikkelingen

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving, maar het gezin staat er de laatste jaren in toenemende mate alleen voor. Er zijn gaten ontstaan in de pedagogische infrastructuur: familie, buurt, kerk en andere elementen van de traditionele leefomgeving spelen een steeds kleiner wordende rol en zijn niet langer vanzelfsprekende opvoedingspartners van de ouders.

De visie van de ChristenUnie

Het gezin is de basis van kinderen, ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Maar niet alleen het gezin moet een gezonde basis zijn, ook de directe omgeving waarin kinderen opgroeien en gezinnen functioneren: het sociale netwerk. De ChristenUnie wil zich inzetten voor het versterken van de kringen rond gezinnen. We vinden relaties belangrijk, relaties waarin waarden en normen worden uitgewisseld.

De Centra voor Jeugd en Gezin gaan ouders en kinderen ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien. Door de komst van Centra voor Jeugd en Gezin heeft de gemeente een belangrijk middel in huis om werk te maken van preventie en om de zorglijnen kort te houden en adequaat op te treden bij ontsporingen tijdens de opvoeding van de jeugd.

De ChristenUnie gaat primair uit van de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Overheidsbeleid moet daarom altijd ondersteunend zijn en niet in de plaats treden van de eigen verantwoordelijkheid. De ChristenUnie vindt echter ook dat de overheid niet moet schromen om in te grijpen indien burgers op een zodanige wijze invulling geven aan deze eigen verantwoordelijkheid dat het belang van een ander wordt geschaad. Op het gebied van zorg denken wij daarbij nadrukkelijk aan de ouder-kind relatie, waarbij de overheid nadrukkelijk dient te waken over het belang van het kind.

Door een rijk aanbod van opleiding, cultuur en sport kunnen jongeren de vaardigheden en de kennis opdoen die zij nodig hebben in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Scholen moeten alle ruimte krijgen om zich te kunnen richten op hun kerntaak: het geven van goed onderwijs. De opvoedingsverantwoordelijkheid ligt bij de ouders en mag niet worden uitbesteed aan de school of aan andere instellingen rond het kind. Het is belangrijk dat kinderen onderwijs aangeboden krijgen op hun niveau en dat ze een diploma kunnen halen. Het onderwijs dient alle wettelijke mogelijkheden te benutten om spijbelen en schooluitval tegen te gaan. Ouders (en vooral ook de jongeren) moeten ervan doordrongen worden dat schooluitval veel minder kansen in de samenleving biedt door het ontbreken van startkwalificaties. Lokale samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven moet resulteren in een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is vooral voor achterstandskinderen van groot belang. Een goede aansluiting van dit taalonderwijs met het vroegschoolse onderwijs (groep 1 en 2 van het primair onderwijs) is van belang. Goede afspraken hierover met het onderwijs zijn belangrijk.

Verder kan een gemeente actief de 'doelgroepkinderen' voor dit VVE beleid opzoeken. Dat kan op consultatiebureaus (actief stimuleringsbeleid om ouders aan te moedigen hun kind naar een peuterspeelzaal of kinderopvang te brengen die VVE aanbiedt), maar ook door afspraken met de kinderopvangaanbieders te maken om VVE daar aan te bieden als er kinderen aanwezig zijn die dit nodig hebben. Het Rijk stelt hiervoor geld ter beschikking aan gemeenten.

De problematiek van alcohol- en drugsgebruik, vernielingen en overlast vraagt een integrale aanpak vanuit zorg en repressie. De ChristenUnie ziet jongeren graag gezond opgroeien en zal daarom initiatieven die gezond gedrag stimuleren steunen. Gok-, game- en drankverslaving bij jongeren willen we tegengaan. Eenzaamheid onder jongeren is één van de oorzaken van de vlucht naar verslaving. ChristenUnie wil deze vereenzaming aanpakken door het verstevigen van het netwerk rond jongeren.

Jongeren hebben ruimte nodig, de ChristenUnie wil ze die ruimte bieden en daarbij voorzieningen voor de jeugd realiseren. De woonomgeving moet voor jongeren een positieve uitstraling hebben. We pleiten voor gezinsvriendelijke veilige wijken, waar ruimte is om te spelen en te sporten en om elkaar te ontmoeten.

De ChristenUnie wil dat in de zorgketen de regierol op het inzetten van interventies van verschillende instanties bij de wethouder komt te liggen. Het jeugdbeleid vraagt om visionaire, inhoudelijk regie en niet alleen stroomlijnen

van processen. Vooral de beleidsterreinen onderwijs, veiligheid en volksgezondheid en zorg zullen onderling afgestemd moeten worden om het jeugdbeleid tot een succes te laten zijn.

Concrete uitwerking

- Zaltbommel moet gezinsproof worden gemaakt, d.w.z. het gemeentelijk beleid moet gezinsvriendelijk worden opgebouwd door in te zetten op veilige wijken, op ondersteuning van ouders en op het integraal aanpakken van problemen (dus in het gezin).
- Het programma jeugd en gezin moet een zelfstandig programma worden in de begroting.
- Ontmoetingsplaatsen voor ouders in wijken leveren een belangrijk bijdrage aan zowel de preventie als aanpak van gezinsproblemen.
- Het gesprek over opvoeden moet op een positieve manier worden bevorderd.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin bestaat niet zozeer uit een gebouw maar meer uit een intensieve vorm van samenwerking van bestaande instanties, waarbij één van de instanties de regie voert bij de aanpak van problemen. In alle gevallen zal een concreet aangewezen persoon een coördinerende taak krijgen bij hulpverlening in gezinnen.
- In de diverse wijken en kernen worden in samenspraak met de bewoners speelgelegenheden gecreëerd. Dit moeten vooral plekken zijn van de burgers zelf.
- Ouders moeten actief worden benaderd door middel van huisbezoeken door de leerplichtambtenaren om zo schooluitval tegen te gaan.
- Afstemming met de zogenaamde Zorg Advies Teams (ZAT's)[20] in het onderwijs is van groot belang.
- Zorg voor preventie van echtscheidingen (via huwelijks- of relatiecursussen) en hulpaanbod bij en na een echtscheiding, vooral gericht op (emotionele) problemen bij kinderen en co-ouderschap dient beschikbaar te zijn.

4.2 Zorg, welzijn, sport en sociale zaken

Trends en ontwikkelingen

Binnen de zorg merken we de gevolgen van het 'marktdenken'. Deze zijn lang niet altijd positief. Ontwikkelingen als gevolg van het groeiend aantal ouderen ('verzilvering') zullen ook de komende jaren actueel zijn. Ook de gevolgen van ongezonde levensstijlen en verslavingen zullen merkbaar zijn. Op dit moment verkeert de wereld in een economische crisis. Een toenemende werkloosheid, het voorkomen dat een jonge generatie 'verloren' gaat en om gaan met een ruime arbeidsmarkt zijn uitdagingen waarmee de sector 'sociale zaken' te maken krijgt. Daarnaast hebben we te maken met een groei in het aantal sociale regelingen waardoor de toegankelijkheid er voor de burger niet eenvoudiger op wordt. Ook de grotere vraag naar vrijwilligers en de toename van de alleenstaanden stelt ons de komende jaren voor de nodige uitdagingen.

Een steeds verdergaande digitalisering biedt nieuwe mogelijkheden om zorgvragers goed te informeren over het zorgaanbod.

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er vanuit de overheid aandacht is voor de kwetsbaren in onze samenleving. De Bijbel geeft ons op diverse plaatsen aan dat Christenen oog moeten hebben voor de zwakkere medemens in onze samenleving. Bij het inzetten van het marktmechanisme moet steeds de positie en het belang van de zorgvrager centraal staan. Deze aandacht dient er ook te zijn wanneer schaalvergroting van instellingen wordt overwogen.

De ChristenUnie zal zich steeds weer sterk maken voor de positie van chronisch zieken.

De overheid dient een nadrukkelijke rol te blijven vervullen waar het gaat om zorg voor onze burgers en inkomensondersteunende maatregelen voor mensen die niet kunnen werken.

Van groot belang is dat er een actief en uitnodigend beleid is waardoor mensen via een werksituatie aan de slag kunnen. Zoveel mogelijk moet geprobeerd worden dat iedereen mee doet. Maar ook daar geldt weer dat wanneer dat niet mogelijk is de overheid er voor zorgt dat er in de sfeer van financiële vergoeding een goed, bekend en toegankelijk vangnet is.

Toch wil de ChristenUnie hier niet een berustende houding innemen. Zo veel mogelijk moeten belemmeringen om een actieve bijdrage in onze samenleving te vervullen weggenomen worden. Kwetsbare burgers moeten in staat gesteld worden hun eigen levenspatroon vorm te geven.

Na de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is nog duidelijker geworden dat een sterk georganiseerd vrijwilligerswerk noodzakelijk is.

Kwetsbaar zijn tenslotte ook de burgers die als gevolg van hun verslaving aan de onderkant van onze samenleving terecht dreigen te komen of zijn gekomen. Op dit onderdeel mogen we geen berustende houding innemen. We moeten voor een goede opvang zorgen en nog veel meer investeren in preventie om verslavingsproblematiek zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de ChristenUnie geldt het gezin als hoeksteen van de samenleving. Daarnaast moeten we ook aandacht hebben voor sterk groeiende groep alleenstaanden.

Sport speelt in onze huidige samenleving een belangrijke rol. Veel mensen genieten van het beoefenen van een sport of het kijken er naar. De ChristenUnie ziet voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd. Daarnaast kan de sport een gunstige invloed hebben op het terrein van gezondheid, integratie, bevorderen gemeenschapszin e.d.

Voor het faciliteren van de profsport ziet de ChristenUnie geen belangrijke bijdrage weggelegd voor de lokale overheid.

Cultuur manifesteert zich op tal van manieren in onze samenleving. Kunst, musea, muziek, toneel e.d. zijn in onze samenleving niet weg te denken. Bovendien zijn we trots op het culturele erfgoed in de vorm van gebouwen, stadsgezichten en cultuurlandschappen.

Cultuur is van groot belang voor de samenhang in de stad. Bibliotheken en buurthuizen (verenigingsleven!) moeten gestimuleerd en beschermd worden. De ChristenUnie is van mening dat de overheid in de voorwaardenscheppende sfeer een taak heeft. Telkens dient kritisch de vraag gesteld te worden of een gemeente ook professionele cultuur (in gebouw en accommodatie) moet ondersteunen.

Concrete uitwerking

- Het bestaande beleid en regelgeving binnen Zaltbommel voldoen in grote lijnen. Het niet-gebruik van regelingen door burgers is echter nog veel te hoog. Bovendien maakt het grote aantal regelingen het er voor de burger niet duidelijker op. Voorlichting is daarom essentieel. De diverse beroepsgroepen, bijv. artsen, kunnen hier een belangrijke rol vervullen.
- Buren spelen in de praktijk een belangrijke rol bij hulpsituaties, zodat de kosten niet in alle gevallen op de beroepskrachten van de WMO (gemeenten) afgewenteld worden bij bezoek aan ziekenhuis, boodschappen doen, tandarts, etc. Binnen de WMO zou hier een voorziening moeten worden getroffen om dit te stimuleren.
- Het WMO-loket dient constant onder de aandacht van de burgers te worden gebracht. Een proactieve houding van medewerkers van het loket is essentieel.
- De uitvoering van beleid aan organisaties moet worden uitsluitend toegekend worden op basis van kwaliteit
- Een actief en verantwoord participatiebeleid is essentieel voor een goede uitvoering van de WMO en overige vergelijkbare regelgeving.
 - Voorlichting over (het voorkomen van) schulden, met speciale aandacht voor jongeren, moet worden opgepakt. De scholen hebben hierin een belangrijke taak.
 - In Zaltbommel moeten er altijd locaties zijn voor het realiseren van plaatsen voor begeleid wonen. Medeburgers die om welke reden niet in staat zijn om (tijdelijk) zelfstandig te wonen, moet een vorm van begeleid wonen worden aangeboden. Hetzelfde geldt voor woonzorgcomplexen en overige vormen van zorg.
 - In de komende periode zal het onderwerp "vereenzaming" ook op de agenda moeten worden geplaatst. De gemeente zal bij haar maatschappelijke partners aandacht vragen voor dit onderwerp zodat gezamenlijk beleid kan worden ontwikkeld.
 - Voor culturele uitingen dienen criteria te worden ontwikkeld met betrekking tot geweld en discriminatie, godslastering en onzedelijkheid.
 - Subsidiëring van sportactiviteiten dient kritisch te worden gezien. Een koppeling met het aantal jeugdleden is een belangrijke voorwaarde. Zelfwerkzaamheid door leden van de clubs dient te worden gestimuleerd. Dit kan door bijvoorbeeld de gemeentelijke subsidie te koppelen aan zelfwerkzaamheid of aan financiële acties van de clubs zelf.

- Verplaatsing van de sportvelden te Zaltbommel dient voortvarend te worden uitgevoerd. Wel zal een forse kostenreductie moeten worden doorgevoerd om de haalbaarheid te garanderen.
- Uitbreiding van de sportaccomodaties te Kerkwijk en Gameren dient zo spoedig mogelijk ter hand te worden genomen. Ook hier zal het onontkoombaar zijn dat de clubs zelf de nodige inzet plegen.

[Naar boven](#)

Tenslotte

Het laatste hoofdstuk heet “een bloeiende samenleving”. Als ChristenUnie Zaltbommel dien wij ernaar uit om samen met de andere politieke partijen, maar vooral met Gods Zegen, te werken aan een bloeiende samenleving in onze prachtige gemeente. Zo God het geeft willen wij de komende vier jaren ons weer volledig inzetten voor het besturen van de gemeente Zaltbommel. Wij willen daarbij wederom de verantwoordelijkheid nemen om deel te nemen aan het college van Burgemeester en Wethouders. Dit alles tot eer van onze getrouwe God en Vader!

[Naar boven](#)

Voetnoten:

[1] Ook bedrijven hebben een verantwoordelijkheid voor de samenleving. Denk aan 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'.

[2] Dit meerjarenperspectief dient ook om aan te geven op welke wijze en op welke termijn een mogelijk financieel ongezonde situatie zal worden hersteld.

[3] Zie <http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=86927> en <http://www.duurzameoverheden.nl/smartsite.dws?ch=PDO&id=78329>

[4] Informatie over de Wet ruimtelijke ordening: www.vrom.nl.

[5] In de Tweede Kamer loopt een discussie over ambities binnenstedelijk bouwen (regering: 40% versus college rijksadviseurs: 80% wellicht mogelijk). ChristenUnie gaat mogelijk inzetten op 60%!.

[6] Meer info via de Federatie Welstand www.fw.nl.

[7] Informatie over Mooi Nederland staat op de website van VROM: <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=32952>.

[8] De SER introduceerde de ladder in 1999 in zijn Commentaar op de Nota Ruimtelijk Economisch Beleid. Voor het inpassen van de ruimtebehoefte voor de functies wonen, bedrijvigheid en infrastructuur stelde de SER voor de volgende ladder als denkmodel te hanteren:

Trede 1: Gebruik de ruimte die al beschikbaar is gesteld voor een bepaalde functie of door herstructurering beschikbaar gemaakt kan worden.

Trede 2: Maak optimaal gebruik van de mogelijkheden om door meervoudig ruimtegebruik de ruimteproductiviteit te verhogen.

Trede 3: Indien het voorgaande onvoldoende soelaas biedt, is de optie van uitbreiding van het ruimtegebruik aan de orde. Daarbij dienen de verschillende relevante waarden en belangen goed te worden afgewogen in een gebiedsgerichte aanpak. Door een zorgvuldige keuze van de locatie van 'rode' functies en door investeringen in kwaliteitsverbetering van de omliggende groene ruimte moet worden verzekerd dat het meerdere ruimtegebruik voor wonen, bedrijventerreinen of infrastructuur de kwaliteit van natuur en landschap respecteert en waar mogelijk versterkt. (Bron: http://www.ser.nl/nl/actueel/persberichten/2000-2008/2008/20080703_1.aspx)

[9] Zie <http://www.vng.nl/eCache/DEF/85/360.html> en www.ondernemersfonds.nl.

[10] <http://www.senternovem.nl/sn/index.asp> en www.vrom.nl

[11] Binnenlands Bestuur 30-03-2009: Nederland blijft in Europa achter met het gebruik van duurzame energie. Binnen de Europese Unie behoort Nederland tot de vijf minst presterende landen. Dat blijkt uit een rapport dat adviesbureau PricewaterhouseCoopers (PwC) heeft gepubliceerd. Momenteel is drie procent van alle energie in Nederland duurzaam. In 2020 moet 20 procent van de verbruikte energie duurzaam zijn, zo hebben de EU-landen afgesproken.
<http://www.pwc.com/extweb/ncpressrelease.nsf/docid/9E64FF351AB4D7E5802575860039B6D8>

[12] De ChristenUnie onderschrijft daarbij de voorkeursvolgorde ('Ladder van Lansink') uit de Wet milieubeheer: 1. voorkomen of beperken van afvalstoffen; 2. hergebruiken; 3. nuttig toepassen; 4. gebruiken als brandstof of voor andere vormen van energieopwekking; 5. verbranden; 6. storten.

[13]<http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=83468&ch=DEF>. Zie ook <http://www.gft-afval.nl>

[14]<http://www.plasticheroes.nl>

[15] De Nederlandse ruimtelijke ordening oriënteert zich bij voorkeur op de aanwezigheid van hoogwaardig openbaar vervoer. Wanneer dat voorhanden is, wordt er gebouwd in de omgeving van haltes, stations en knooppunten van met name railverbindingen: sneltram, metro of trein. Zulke railsystemen zijn daarmee potentiële dragers voor de structuur van stedelijke gebieden. Deze wijze van verstedelijking wordt internationaal erkend als duurzaam.

[16] Ketenmobiliteit gaat over de verplaatsingen die worden gemaakt in verschillende netwerken. Elke verplaatsing begint te voet, om vervolgens verder te gaan met de fiets, auto of openbaar vervoer, eventueel over te stappen, en dan uiteindelijk de laatste meters weer te voet af te leggen naar de bestemming. Deze losse stukjes vervoerswijze sluiten als een 'keten' op elkaar aan.

[17] Zie bijvoorbeeld:

<http://zwartewaterland.christenunie.nl/k/6198/news/view/331756/64611/Kredietcrisis-en-de-economische-gevolgen-voor-Zwartewaterland.html> en <http://www.zwartewaterkrant.nl/index.php?actie=artikel&x=18788>

[18] In de uitgave van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie "Over de schutting" wordt aandacht besteed aan het geven van verantwoordelijkheden door de staat aan de 'markt'. Er moet naar onze mening duidelijkheid komen over wat we onder het 'algemeen belang' verstaan.

[19] Zie verder www.nuansa.nl

[20] In deze teams zitten voor een deel dezelfde partijen als binnen de CJG's: (school-)maatschappelijk werk (vaak bekostigd door gemeenten, soms door onderwijs), jeugdgezondheidszorg (gemeenten), jeugdzorg (provincie), leerplicht (gemeenten), en zorgbegeleiders vanuit de school. Het is een casusoverleg.

[Naar boven](#)
